

AU-2027

B.A. (Part—I) (Semester—I) Examination
(Optional Subject)
PALI AND PRAKRIT LITERATURE
(Literature of Classical Language)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

N.B. :— Write the answers in your own medium.

सूचना :— स्वीकृत माध्यमातून उत्तरे लिहा.

1. (अ) Translate with reference any *two* of the following :

खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे ससंदर्भ भाषांतर करा :

एवं मे सुतं । एकं समयं भगवा मिथिलायं विहरति मखादेवम्बवने । अथ खो भगवा अज्जतरस्मिं पदेसे सितं पात्वा कासि । अथ खो आयस्मतो आनन्दस्स एतदहोसि — को नु खो हेतु, को पच्चयो भगवतो सितस्स पातुकम्माय ? न अकारेणेन तथागता सितं पातुकरोन्ती'ति । अथ खो आयस्मा आनन्दो एकसं चीवरं कत्वा येन भगवा तेनज्जलि पणामेत्वा भगवन्तं एतदवोच "को नु खो, भन्ते, हेतु को पच्चयो भगवतो सितस्स पातुकम्माय ? न अकारेणेन तथागता सितं पातुकरोन्ती'ति ।

किंवा

"भूतपुब्बं, आनन्द, इमिस्सा येव मिथिलायं राजा अहोसि मखादेवो नाम धम्मिको धम्मराजा धम्मे ठितो महाराजा धम्मं चरित ब्राह्मण-गहपतिकेसु नेगमेसु चेव जानपदेसु च उपोसथं च उपवसित चालुदसि पच्चदसि अट्ठमि च पक्खस्स । अथ खो, आनन्द, राजा मखादेवो बहूनं वस्सानं बहूनं वस्ससमानं बहूनं वस्ससहस्सानं अचयेन कप्पकं आमन्तेसि — 'यदा मे, सम्म कप्पक, पस्सेय्यासि सिरस्मिं पलितानि जातानि, अथ मे आरोचेय्यासी'ति । 'एवं देवा'ति खो आनन्द, कप्पको रज्जो मखादेवस्स पच्चस्ससेसि । अद्दा खो आनन्द कप्पको बहूनं वस्सानं बहूनं वस्ससतानं बहूनं वस्ससहस्सानं अचयेन रज्जो मखादेवस्स सिरस्मि, पलितानि जातानि ।

किंवा

एवं मे सुतं । एक समयं आयस्मा महाकच्चानो मधुरायं विहरति गुन्दावने । अस्सोसि खो राजा माधुरा अवन्तिपुत्तो "समणो खलु भो, कच्चानो मधुरायं विहरति गुन्दावने । तं खो पन भवन्तं कच्चान एवं कल्याणो कित्तिसदो अष्भुगतो — 'पण्डितो वियतो' मेधावी बहुस्सुतो चित्तकयी कल्याणपरिभानो बुद्धे चेवं अरहा च । साधु खो पन तथारूपानं अरहतं दरसनं होती'ति ।

अथ खो राजा माधुरो अवन्तिपुत्तो भद्रानि यानानि योजापेत्वा भद्र यान अभिरूहित्वा भद्रेहि भद्रेहि यानेहि मधुराय निव्यासि महच्चा राजानुभावेन आयस्मतं महाकच्चान दस्सनाय ।

8

(ब) तिगिटक साहित्यात "माञ्जिगनिकायाचे" स्थान स्पष्ट करा.

किंवा

"पियजातिक सुताचा" सारांश लिहा.

8

2. (अ) खालीलपैकी कोणत्याही दोन गाथांचे ससंदर्भ भाषांतर करा :

(i) कस्सको पटिजानासि न च असम ते कसि।

कसिं नो पुच्छिते ब्रूहि यथा जनेसु ते कसिं।।

(ii) चरं वा यदि तिट्ठं निसिन्नो उद वा सयं।

सम्मिज्जेति पसारेति एका कायस्स इण्णना।।

(iii) बहू देवा मनुस्सा च मंगलानि अचिन्तयुं।

आकस्मान्ना सोल्लथानं ब्रूहि मंगल मुत्तमं।।

8

(ब) महामंगलसुताचा सारांश लिहा.

किंवा

सुत्तनिपात या ग्रंथांची माहिती सांगा.

8

3. (अ) बौद्ध तत्त्वज्ञाना याविषयी थोडक्यात सांगा

किंवा

"दहापारमिता" याविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.

8

(ब) टिपणे लिहा (कोणतेही दोन) :

(i) चार आर्यसत्य

(ii) आर्य अष्टांगिकमार्ग

(iii) पारमिता.

8

4. (अ) पालि भाषेचा उगम व विकास सांगा.

किंवा

पालि भाषेची व्युत्पत्ती केव्हा आली स्पष्ट करा.

8

(ब) खालील व्याकरण विषयक रूपे लिहा (कोणतेही चार) :

- (i) बुद्ध — दुतिया विभक्ति — एकवचन
- (ii) लता — ततिया विभक्ति — अनेकवचन
- (iii) भिक्खू — सत्तमि विभक्ति — एकवचन
- (iv) दण्ड — प्रथमा विभक्ति — अनेकवचन
- (v) मुनि — चतुर्थि विभक्ति — एकवचन

8

5. वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा (कोणतेही 16) :

- (1) विजयसुत्त हे उरगवग्गातील _____ कृमांकाचे सुत्त आहे.
 - (अ) 12 (ब) 10
 - (क) 7 (ड) 11
- (2) सुत्तनिपात मधील विजय सुत्तामध्ये _____ गाथा आहेत.
 - (अ) 10 (ब) 15
 - (क) 14 (ड) 18
- (3) अट्ठकवग्गामध्ये एकूण सुत्तांची संख्या आहे ?
 - (अ) 10 (ब) 15
 - (क) 16 (ड) 14
- (4) महामंगल सुत्त हे या वग्गामधील आहे ?
 - (अ) उरगवग्ग (ब) महावग्ग
 - (क) चुळवग्ग (ड) पारायणवग्ग
- (5) उरगवग्गामध्ये एकूण सुत्त आहेत ?
 - (अ) 5 (ब) 6
 - (क) 10 (ड) 12
- (6) चुळवग्ग कोणत्या क्रमांकाचा वग्ग आहे ?
 - (अ) 1 (ब) 3
 - (क) 5 (ड) 2

- (7) कलिभारद्वाज सुत हे या ग्रंथामधून घेतलेले आहे ?
 (अ) सुत्तनिपात (ब) जातक
 (क) चरियापिटक (ड) धम्मपद
- (8) सुत्तनिपात हा ग्रंथ _____ स्वरूपाचा आहे.
 (अ) गद्यमय (ब) पद्यमय
 (क) गद्य-पद्य मिश्रीत (ड) यापैकी नाही
- (9) विजय याचा अर्थ _____.
 (अ) जिंकणे (ब) पराभव होणे
 (क) वृद्धी होणे (ड) यापैकी नाही
- (10) विजयसुत हे सुत्तनिपातातील कोणत्या वर्गातून घेतले आहे ?
 (अ) उरावर्गो (ब) महावर्गो
 (क) चूळवर्गो (ड) अट्टकवर्गो
- (11) सुत्तनिपात या कविता संग्रहामध्ये एकूण _____ कविता आहेत.
 (अ) 69 (ब) 72
 (क) 73 (ड) 75
- (12) सुत्तनिपात मधील कलिभारद्वाज सुत किती क्रमांकाचे सुत आहे ?
 (अ) 3 (ब) 2
 (क) 4 (ड) 6
- (13) सुत्तनिपात या ग्रंथात एकूण किती वर्ग आहेत ?
 (अ) 4 (ब) 5
 (क) 6 (ड) 7
- (14) प्राचीन काळात पत्ती भाषेला _____ या नावाने ओळखले जाते.
 (अ) मागधी (ब) सौरसेनी
 (क) पैशाची (ड) उज्जैनी

(15) 'श्रद्धा' हे भाझे बीज आहे' हे वाक्य कोणी म्हटले ?

(अ) भगवान बुद्धाने

(ब) कृष्ण भारद्वाज ब्राह्मणाने

(क) ऋषीने

(ड) यापैकी नाही

(16) विजय सुत हे या ग्रंथातील आहे :

(अ) थेरगाथा

(ब) थेरीगाथा

(क) सुत्तनिपात

(ड) यापैकी नाही

(17) कसिभारद्वाज सुत्तात एकूण _____ गाथा आहे ?

(अ) 5

(ब) 6

(क) 7

(ड) 10

(18) सुत्तपिटकातील खुद्दकनिकाय हा _____ क्रमांकाचा आहे.

(अ) पहिल्या

(ब) दुसऱ्या

(क) तिसऱ्या

(ड) पाचव्या

(19) सुत्तनिपात मधील हे सुत नाही :

(अ) धनियसुत्त

(ब) माधुरिय सुत्त

(क) विजय सुत्त

(ड) महामंगलसुत्त

(20) खुद्दकनिकाय मधील सुत्तनिपात हा ग्रंथ _____ क्रमांकाचा आहे.

(अ) 5

(ब) 3

(क) 2

(ड) 1

16.

